

Sygn. akt V CZ 60/13

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa Firmy M. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w T.

przeciwko B. J.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 27 listopada 2013 r.,

zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 30 lipca 2013 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 lipca 2013 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną pozwanej od wyroku tego Sądu oddalającego apelację od wyroku Sądu Okręgowego zasądzającego od pozwanej na rzecz Firmy M. sp. z o.o. w T. kwotę 1.482.437,24 zł. Sąd Apelacyjny wskazał, że pozwana domagała się zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej i postanowieniem z dnia 1 lipca 2013 r. została zwolniona od tej opłaty w połowie, tj. powyżej kwoty 37 061 zł; w pozostałym zakresie wniosek został oddalony. Mimo prawidłowego doręczenia odpisu tego postanowienia pełnomocnikowi pozwanej, opłata nie została uiszczona. Stan taki prowadził do odrzucenia skargi kasacyjnej jako nieopłaconej. Sąd Apelacyjny wyjaśnił również przyczyny, dla których zwolnił pozwaną jedynie częściowo od opłaty od skargi kasacyjnej.

W zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, pozwana zarzuciła naruszenie art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 398⁶ § 2 k.p.c. Żądała skontrolowania, w trybie art. 380 k.p.c., prawidłowości postanowienia z dnia 1 lipca 2013 r. wskazując, że uprzednio była zwalniana od opłat należnych od wnoszonych przez nią w sprawie środków zaskarżenia a sytuacja jej nie uległa zmianie. Domagała się uchylenia postanowień Sądu Apelacyjnego z dnia 1 lipca 2013 r. i z dnia 30 lipca 2013 r. i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na postanowienie w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego (art. 394¹ k.p.c.). Takie postanowienie może zostać skontrolowane pośrednio, jeżeli skutkiem braku zwolnienia od kosztów sądowych i niewniesienia opłaty od skargi kasacyjnej skarga zostanie odrzucona, a skarżący w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu skargi żąda kontroli rozstrzygnięcia o kosztach (art. 380 w związku z art. 398²¹ k.p.c.). W taki też sposób pozwana określiła przedmiot zaskarżenia zażaleniem na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Z akt sprawy wynika, że pozwana w toku postępowania ubiegała się już o zwolnienie od kosztów sądowych to jest od opłaty od skargi kasacyjnej od pierwszego wyroku Sądu Apelacyjnego wydanego w tej sprawie w dniu 24 kwietnia 2009 r. i od apelacji od drugiego wyroku Sądu Okręgowego, z dnia 24 lipca 2012 r. - i od należnych od tych środków opłat została zwolniona w całości (k. 652, k. 1271).

Zwolnienie od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych następuje po dokładnej analizie aktualnej sytuacji materialnej strony. Oświadczenie majątkowe pozwanej złożone przy kolejnym wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych ujawnia informacje o sytuacji osobistej, majątku i dochodach pozwanej i jej męża niemal tożsame z podanymi poprzednio. Zwrócić należy uwagę, że jeżeli ten sam podmiot był już wcześniej zwalniany od kosztów sądowych w związku z jego sytuacją majątkową, to bez wykazania zmiany tej sytuacji odmowa zwolnienia od dalszych kosztów nie jest uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 6 maja 2011 r., II CZ 12/11, z 17 kwietnia 2013 r., V CZ 127/12 oraz z 28 maja 2013 r., V CZ 12/13 niepubl.). Sąd Apelacyjny powinien był zatem przeanalizować kolejne oświadczenia majątkowe pozwanej celem stwierdzenia, czy i w jaki sposób zmieniła się jej sytuacja osobista, materialna i źródła dochodów od czasu uzyskania poprzedniego zwolnienia od kosztów sądowych. Brak ustaleń i ocen w tym przedmiocie czyni postanowienie z dnia 1 lipca 2013 r. nieprawidłowym, co nakazuje uchylenie postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy - na podstawie art. 394¹ § 1 i 3 w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 380 k.p.c. - orzekł, jak w sentencji.